

Sodelovanje v razredu

Med zelo različnimi otroki

✍ Andreja Miketič

Osnovna šola Livada se nahaja na obrobju Ljubljanskega barja.

Vanjo je vpisanih približno 95 odstotkov učencev neslovenske narodnosti, ki predstavljajo tako otroke druge generacije migrantov, ki imajo slovensko državljanstvo, kot otroke, ki so se pred časom priselili v Slovenijo in imajo dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje v Sloveniji, ter prosilce za azil.

Različni z enakimi orodji

Populacija je etnično in versko zelo raznolika, na šoli se šolajo (so se šolali) učenci, ki pripadajo 16 različnim narodnostim. Vsem učencev je skupno, da slovenščina ni njihov materni jezik, veliko jih ima nizek socialno-ekonomski standard. Vsi ti otroci se izobražujejo v istem šolskem sistemu, z istimi učbeniki in standardi znanja kot učenci, katerih materni jezik je slovenščina. Opaziti je težave z vključevanjem v lokalno okolje, slabo razumevanje slovenščine, nezadostno poznavanje lastne kulture in maternega jezika. Pojavljajo se še

“*Izbijam iz prepričanja, da so vsi ljudje enakovredni in edinstveni, da vsak lahko pripomore k svoji osebni rasti ter da individualne razlike bogatijo in poživijo naš svet.*”

učne težave, ki so predvsem posledica slabega razumevanja slovenskega jezika. Delo s tako populacijo od učitelja zahteva veliko mero potrpežljivosti, agilnosti in ustvarjalnosti. Šolski pedagoški delavci izvajamo specifično

vzgojno delo. Trudimo se sproti reševati konfliktno situacije, vrata svetovalne službe so učencem vedno odprta, učitelji veliko prostega časa namenjamo pogovorom z učenci (po: Miketič, 2009).

Vloga učitelja

Pri delu v razredu z zelo raznoliko populacijo učencev ima učitelj pomembno vlogo, še bolj pomembne so njegove osebne lastnosti. Izpostavila bi le nekatere: empatičnost ali zmožnost vživljanja v druge, osebna zrelost, samozaupanje in pozitivna samopodoba. Pri sebi mora razviti veliko mero pravičnosti, fleksibilnosti in kontaktibilnosti. Učitelj mora učenca sprejeti takšnega, kot je, in nastopati s stališča ‘jaz sem v redu, ti si v redu’. V komunikaciji z učenci naj se odlikuje po kongruentnosti, iskrenosti (prav je, da učencem pove stvari, ki ga motijo), z njimi naj komunicira jasno, zanimivo, si vzame čas za pogovor, opozarja učence na medsebojno aktivno poslušanje, dajanje in sprejemanje povratnih informacij, spodbuja pogovor o medsebojnem doživljanju, saj tako učenci ne čutijo potrebe po manipuliranju, obtoževanju in izkoriščanju (po: Marentič - Požarnik, 2000).

Strinjam se z mislijo Marentič - Požarnikove (prav tam), ki ugotavlja, da so urejeni in sproščeni odnosi pred-

Foto: Nataša Pezdil

pogoj za uspešno učenje. Na počutje udeležencev, njihovo motiviranost in uspešno učenje bistveno vplivajo način vodenja, skupinsko vzdušje in uspešno reševanje konfliktov. Sama se trudim delovati po načelih demokratičnega vodenja, učencem dajem zelo jasna navodila za delo, jim predstavim glavne cilje, zahteve, kriterije ocenjevanja ter jih spodbujam k dajanju idej in predlogov. Prizadevam si ustvarjati dobre medsebojne odnose, spodbujam sodelovanje in kakovostno komunikacijo med učenci. Poleg frontalne oblike pouka uporabljam tudi skupinsko delo in učence tako navajam na samostojnost in prevzemanje odgovornosti.

Veliko pozornosti namenim vrednotam, kot so: spoštovanje, strpnost, sodelovanje, samonadzor in sobivanje,

pri učencih se trudim krepiti občutek lastne vrednosti, pri čemer izhajam iz programa *Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov*. Le-to posledično pomeni tudi preprečevanje nesocialnih oblik vedenja in povečanje motivacije za šolsko delo. Ena izmed učinkovitih tehnik, ki se je poslužujem pri vzpostavljanju dobrih medsebojnih odnosov, so socialne igre. Med izvajanjem teh iger nastajajo interakcije in socialni odnosi. Udeležencem pomagajo, da se spoznavaajo med seboj, da se učijo poslušati in razumeti drug drugega, se vživljati v drugega, sprejemati in reševati konfliktne situacije ter graditi odnos sodelovanja (po: Miketič, 2009).

Pri predmetu domovinska in državljanska kultura in etika dajem prednost multikulturni vzgoji. Veliko se pogovarjamo o stereotipih, predsodkih, diskriminaciji, strpnosti, gojimo medsebojno spoštovanje in tolerančnost. Izhajam iz prepričanja, da so vsi ljudje enakovredni in edinstveni, da vsak lahko pripomore k svoji osebnostni rasti ter da individualne razlike bogatijo in poživijo naš svet. Učence spodbujam k spoznavanju in raziskovanju lastne kulture in jezika, jim dajem možnost spregovoriti o njihovi kulturi, navadah, običajih in veri (po: Miketič, 2009).

Trudi se celotna šola

Z željo, da bi se učenci čim prej naučili slovenskega jezika ter tako lažje sledili pouku, smo na ravni šole za učence migrante v lanskem šolskem letu prvič organizirali pripravljavnico za tujce, katere namen je intenzivno učenje slovenskega jezika. Potekala je vsak dan prvi dve šolski uri v za to namenjeni učilnici. Učencem nudimo možnost učenja maternih jezikov, ki je tako s strani staršev kot učencev zelo dobro sprejeta. Dodatne ure učenja slovenskega jezika nudimo tudi učencem, ki sicer nimajo več statusa tujca, potrebujejo pa še veliko pomoči pri jeziku. Zelo si prizadevamo ustvariti dobro sodelovanje in komuniciranje s starši. Poleg pogovornih ur in roditeljskih sestankov poskušamo starše pritegniti še z bralno značko za odra-

sle, predavanji o vzgoji otrok, organizacijo t. i. psiholoških delavnic, ki so zasnovane v obliki kratkih dramskih prizorov, v katerih sodelujejo učitelji in učenci (po: Rogelj, 2013).

Vsak je pomemben

Delo v razredu z zelo različnimi otroki bo uspešno, če bo učitelj poskrbel za dobro obveščenost učencev, hkrati pa jim dal možnost izraziti tisto, kar mislijo, čutijo. Pripravljeni bodo sodelovati, če se bodo čutili sprejete in spoštovane. Pri tem je pomembno, da se tudi širše okolje nauči spoštovati in sprejemati drugačnost. Gossman (1999, po: Medveš, 2006) ugotavlja, da živimo v Evropi, katere moč je ravno v raznolikosti njenih kultur in jezikov, ki dajejo pečat posameznim državam in regijam. Vsakdo ima pomembno nalogo, da sprejme dejstvo, da tudi danes v posameznih državah živijo ljudje z drugačno kulturo in jezikom,

kot ju imajo pripadniki večine, ki daje državi ime, in da imajo ti ljudje isto neodtujljivo človekovo pravico, da razvijajo svojo kulturo in negujejo svoj jezik brez diskriminacije v primerjavi z drugimi državljani, pri čemer jih morata podpirati tako država kot družba (po: Miketič, 2009). ■

Viri in literatura

Marentič - Požarnik, Barica (2000): *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Miketič, Andreja (2009): *Motivacijsko-vedenjski stili učencev osnovne šole*. Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Medveš, Sandra (2006). Vloga in pomen dvojezičnosti druge generacije priseljenih v Slovenijo. V: *Socialna pedagogika*, 10 (2), str. 193-216.

Rogelj, Meta (2013): *Publikacija projekta Presegajmo razlike*. Pridobljeno 7. 8. 2013 s svetovnega spleta: http://www.oslivada.si/images/%C5%A0OLSKO_LETO_2012_2013/PROJEKTI/PRESEGAJMO_RAZLIKE/Publikacija_projekta.pdf.

Foto: Nataša Pezdirc